

INGEZONDEN

Embryo's

In tegenstelling tot vele anderen is prof.dr. J. Schoemaker, getuige het interview met hem in het VU-Magazine van oktober, niet gelukkig met het rapport *Genen en Grenzen* van het Wetenschappelijk Instituut voor het CDA. In dat rapport neemt men stelling tegen het experimenteren met embryo's en tegen de gangbare ivf-werkwijze. Deze laatste houdt in, dat wordt getracht zoveel mogelijk eicellen te verkrijgen en zoveel mogelijk te bevruchten. Als deze niet alle kunnen worden geïmplantemd bij de wensmoeder, ontstaat het probleem van de zogenaamde resterende embryo's. Prof. Schoemaker noemt het voorbeeld van 20 resterende embryo's van een enkele vrouw en wil experimenteren daarmee niet uitsluiten. Het verschil met het rapport *Genen en Grenzen* is o.a., dat dit de blik niet fixeert op de restembryo's maar wijst op een van de mogelijkheden om deze te voorkómen, nl. door slechts het aantal eicellen te bevruchten dat medisch verantwoord is om te implanteren (max. 3 à 4). Door vervolgens in beginsel alle bevruchte eicellen terug te plaatsen, is het probleem van de resterende embryo's teruggebracht tot vrijwel nul vergeleken met de huidige stand van zaken! Maar laten we de heer Schoemaker

eens volgen in zijn redenering. Als er resterende embryo's zijn die toch vernietigd zouden worden, waarom dan niet nog daarmee experimenteren voor een – ongetwijfeld – goed doel? Er wordt echter een tot nu toe niet bewandelde brug overgegaan: beginnend menselijk leven wordt bij experimenten namelijk louter als middel voor een doel, louter instrumenteel gebruikt. Wie (in tegenstelling tot *Genen en Grenzen*) vindt dat die stap ethisch door de beugel kan moet consequent zijn en vanuit dat oogpunt het kweken van embryo's voor experimenten goedkeuren. Wil de heer Schoemaker in deze zin consequent zijn dan moet hij zijn opvatting, dat beginnend leven beschermwaardig is vanwege zijn eigen waarde fundamenteel wijzigen. De heer Schoemaker wijst echter nog op een ander mogelijk gebruik van resterende embryo's: *embryo-donatie*. De behoefte daaraan is nog onbekend en – belangrijker – hij bestrijdt symptomen (restembryo's waar iets mee moet gebeuren) in plaats van het kwaad bij de wortel aan te pakken (een embryosparende ivf-werkwijze). Daar komt nog bij dat hij niet rept over de problemen die kinderen, die zijn verwekt met behulp van een donor, nu al hebben met de vraag waar zij vandaan komen.

Er wordt opportunistisch geredeneerd om experimenten met embryo's te rechtvaardigen. Zo wijst prof. Schoemaker op het feit dat in

de natuur ook embryo's verloren gaan. Nu is bij een miskraam sprake van overmacht. Bij vernietiging van restembryo's en 'embryooverbruiken-de' experimenten is echter van het tegenovergestelde sprake: mensen hebben bewust embryo's in het laboratorium doen ontstaan c.q. het risico dat embryo's overblijven genomen. Dat impliceert dat men verantwoordelijk is voor dit beginnend leven. De verwijzing naar de natuur door de heer Schoemaker duidt op het ontlopen van die verantwoordelijkheid.

Grenzen en Genen gaat over de taak van de overheid. Deze heeft niet alleen rekening te houden met wensen en belangen – hoe legitiem en zwaarwegend ook – van wensouders, artsen en ivf-centra. De overheid dient ook het algemeen belang in het oog te houden, te bezien of en hoe het toestaan van behandelingen of experimenten gevolgen hebben voor het karakter van de geneeskunde, voor opvattingen over ziekte en gezondheid, voor het omgaan met zieken en gehandicapten en hun plaats in onze samenleving. Mag het verrassend worden genoemd, dat deze noties opvallend afwezig zijn in het interview met prof. Schoemaker?

mr. Y.E.M.A. Timmerman-Buck,
secretaris/rapporteur van de commissie
Genen en Grenzen,
Wetenschappelijk Instituut voor het CDA,
Den Haag

Club van Rome

In jaargang 21, oktober 1992 schrijft op pagina 38 Koos Neuvel het stukje "Achterhaald: De Apocalyptische visioenen van de Club van Rome". Dit stuk is qua niveau en inhoud zeer teleurstellend, tenzij uw opzet was de woede van lezers op te wekken.

1. Uit niets blijkt in dit stuk, dat het rapport van 1972 van Meadows achterhaald is. Dat de gebruikte wetkunde weinig ingewikkeld is, mag als een positief argument worden beschouwd: de meeste mensen denken, dat een probleemstelling moeilijk en daarom ontoegankelijk is, als er een computer wordt toegepast.

Onduidelijk blijft ook, waarom u na twintig jaar opeens gaat besluiten, dat iets achterhaald is. Het is toch in de wetenschap al uitzonderlijk, als iets na tien jaar nog actueel is?

2. U doet alsof dit rapport het enige is, terwijl in de volgende twee decennia diverse rapporten door de Club van Rome zijn gepubliceerd, die de bezwaren tegen het eerste grotendeels weerlegden of een nauwkeuriger beschrijving van deelgebieden gaven. Aan de VU werkte daaraan o.a. Linneman mee. In het laatste boek van Meadows c.s. 'De grenzen voorbij' wordt nog eens geconcludeerd, dat er in deze twintig jaren niet veel betere uitzichten zijn gekomen. Bovendien is het hele 'wereldmodel' als software te krijgen

en kan iedere student nu zelf aan de slag met alle denkbare vooronderstellingen betreffende grondstoffen, relaties tussen fysieke en maatschappelijke grootheden, etc. Een leerzame oefening voor Koos Neuvel.

3. Het slot, "maar gelaten wachten tot Het Moment daar is", is zonder meer banaal en doet mij denken aan de oude gereformeerden, die mij in mijn studententijd meedeelden, dat al dat studeren en nadenken onzin was, aangezien God toch de toekomst bepaalde. Als we 'God' even door 'het lot' vervangen, hebben we uw standpunt waarschijnlijk weer gegeven.

Dr. A.C. Aten
Valkenswaard